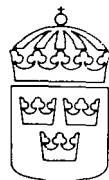

Trafikutskottets betänkande

1986/87:9

om vissa delegeringsfrågor och regelförenklingar på vägtrafikens område (prop. 1986/87:34)

TU
1986/87:9

Sammanfattning

I betänkandet behandlar och tillstyrker utskottet förslag som läggs fram i proposition 1986/87:34 och som utgör ett led i arbetet med delegering och regelförenkling på vägtrafikens område.

Lagen om trafiknämnd föreslås sålunda bli ändrad så att trafiksäkerhetsverket i stället för regeringen blir sista instans i ärenden angående lokala trafikföreskrifter.

Trafikbrottslagen föreslås bli ändrad så att smitning från trafikolycksplats skall kunna beivras på ett enklare sätt. Någon ändrad praxis är dock inte avsedd.

I syfte att förenkla lagföringen skall straffet för vissa förseelser enligt terrängkörningslagen, vägtrafikskattelagen och trafikskadelagen, som kan betecknas som ordningsförseelser, ändras från dagsböter till penningböter.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1987.

I propositionen anmäler regeringen också sin avsikt att upphäva det särskilda straffet för att gå mot rött ljus. Utskottet har inte något att erinra häremot. Denna förseelse blir i fortsättningen straffbar endast om den utgör vårdslöshet i trafik.

Propositionen

I proposition 1986/87:34 om vissa delegeringsfrågor och regelförenklingar på vägtrafikens område föreslår regeringen (kommunikationsdepartementet) att riksdagen antar inom kommunikationsdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1978:234) om trafiknämnd,
2. lag om ändring i lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,
3. lag om ändring i terrängkörningslagen (1975:1313),
4. lag om ändring i vägtrafikskattelagen (1973:601),
5. lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410).

Lagförslagen har tagits inom som *bilaga* till betänkandet.

Vidare har riksdagen beretts tillfälle att ta del av vad föredragande departementschefen har anfört om att ta bort straffet för att gå mot rött ljus.

Överklagande av beslut om lokala trafikföreskrifter

Arbete med att begränsa antalet ärenden som prövas av regeringen har pågått i olika former sedan åtskilliga år tillbaka.

Våren 1984 antog riksdagen (rskr. 1983/84:250) vissa i proposition 1983/84:120 och i konstitutionsutskottets betänkande KU 1983/84:23 föreslagna riktlinjer för en översyn av regeringens befattning med besvärärenden. Utgångspunkt för regeringens befattning med sådana ärenden skall vara att överklagande normalt inte skall kunna ske till regeringen annat än när det behövs en politisk styrning av praxis. I fall där prövningens huvudsakliga funktion är att tillgodose ett rättsskyddsbehov bör regeringen vara besvärinstans endast om det inte går att ordna en tillräckligt kvalificerad överprövning på en lägre nivå.

På grundval av förslag, som en sakkunnig i statsrådsberedningen har lagt fram i betänkandet (Ds SB 1984:3) Det fortsatta delegeringsarbetet i regeringskansliet II med underrubriken Trafikillstånd och lokala trafikföreskrifter, och remissyttranden över betänkandet föreslås i proposition 1986/87:34 en ändrad ordning för överklagande av kommunala beslut om lokala trafikföreskrifter.

Enligt 147 § vägtrafikkungörelsen (1972:603), VTK, får kommunen — och i vissa fall länsstyrelsen och polismyndigheten — genom lokala trafikföreskrifter meddela i paragrafen angivna särskilda trafikregler för viss väg eller vägsträcka eller för samtliga vägar inom ett visst område. Vanliga lokala trafikföreskrifter som meddelas av kommunerna är t. ex. föreskrifter om hastighetsbegränsningar, om parkering och om körriktning.

Enligt 159 § VTK får kommun m. fl. i vissa fall också medge undantag från trafikföreskrifter.

Även enligt 57 och 58 §§ terrängtrafikkungörelsen (1972:594) får kommun — liksom länsstyrelse och polismyndighet — meddela trafikregler genom lokala trafikföreskrifter samt enligt 67 § nämnda kungörelse pröva frågor om undantag.

Beslut om lokala trafikföreskrifter och om undantag från sådana fattas enligt 1 § lagen (1978:234) om trafiknämnd inom kommunerna av en trafiknämnd.

Trafiknämnds beslut om lokala trafikföreskrifter och om undantag från sådana får enligt 4 § i lagen överklagas hos länsstyrelsen genom besvär och länsstyrelsens beslut får överklagas hos regeringen genom besvär. Vägverket, trafiksäkerhetsverket (TSV) och polismyndigheterna får enligt paragrafen överklaga trafiknämndens eller länsstyrelsens beslut. Av 11 § förvaltningslagen (1971:290) följer att även den som trafiknämnds beslut angår får överklaga om nämndens beslut har gått honom emot.

I propositionen föreslås att regeringens uppgift som slutinstans i ärenden om lokala trafikföreskrifter skall övertas av TSV.

Föredraganden framhåller bl. a. att ärenden om lokala trafikföreskrifter ytterst sällan innehåller sådana politiska frågor som skulle kräva regeringens

medverkan. Avgörande för hur man skall se på en viss fråga beträffande lokal trafikreglering är, framhåller han, de lokala och regionala förhållandena. Ärenden om en lokal trafikreglering tillhör därför enligt honom den grupp av besvärshandlingar i regeringskansliet som kan och bör delegeras.

Bland annat det förhållandet att TSV är den myndighet som har den högsta kompetensen på trafiksäkerhetsområdet talar enligt föredraganden för att TSV övertar regeringens uppgift som slutinstans i ärenden om lokala trafikföreskrifter.

Utskottet instämmer med föredraganden och anser således att TSV i stället för regeringen bör vara sista instans i ärenden om lokala trafikföreskrifter.

Utskottet har inte något att erinra mot förslag i propositionen om att förändringen skall träda i kraft den 1 januari 1987 och att i fråga om överklagande av beslut, som har meddelats före ikraftträdandet, äldre bestämmelser skall gälla.

Den föreslagna utformningen av erforderlig ändring i lagen om trafiknämnd föranleder inte någon erinran från utskottets sida. Utskottet tillstyrker således att riksdagen antar lagändringen.

Ändringar av straffbestämmelsen för s. k. smitning från trafikolycksplats

I 5 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott (trafikbrottslagen) stadgas straff för den som obehörigen avlägsnar sig från trafikolycksplats eller undandrar sig att uppge namn eller hemvist eller att lämna upplysningar om händelsen. Straffet är bestämt till fängelse i högst ett år eller böter.

Straffskalan för smitning lägger hinder i vägen för att beivra brottet genom strafföreläggande. Enligt 48 kap. 4 § rättegångsbalken får nämligen strafföreläggande inte användas för brott för vilka kan följa fängelse i mer än sex månader.

I den år 1984 avlämnade rapporten "Överträdelse i trafiken. Förslag till avkriminalisering och andra ändringar i trafiklagstiftningen" har emellertid riksåklagaren (RÅ) bl. a. föreslagit att smitningsbrottet skall delas upp i ett "normalt" brott, som straffas med böter eller fängelse i högst sex månader, och i ett grovt brott, som straffas med fängelse i högst ett år. RÅ framhöll att det länge har rätt ett starkt önskemål — framför allt från åklagarhåll — att straffstadgandet för smitning skall ändras på sådant sätt att det möjliggör strafföreläggande vid lindrigare förseelser av typ parkeringsskador och liknande. RÅ:s förslag har tillstyrkts eller lämnats utan erinran vid remissbehandling av detsamma.

Föredraganden ansluter sig till RÅ:s förslag och föreslår ändring i 5 § trafikbrottslagen i enlighet härmed. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 1987.

Utskottet har inte något att erinra mot den föreslagna lagändringen och tillstyrker att riksdagen antar densamma.

Ändring av straffet för vissa "ordningsföreseelser" enligt terrängkörningslagen, vägtrafikskattelagen och trafikskadelagen

TU 1986/87:9

Åtskilliga bestämmelser i vägtrafikförfattningarna där straffet nu är dagsböter avser föreseelser som till sin natur närmast är av ordningskaraktär. Föredraganden framhåller att starka skäl talar för att straffet för dessa föreseelser skall vara penningböter i stället för dagsböter. Man vinner härigenom att föreseelserna kan beivras med ordningsbot, varvid lagföringen blir enklare och resurser frigörs för bekämpandet av allvarigare brottslighet.

På grundval av förslag i RÅ:s ovannämnda rapport, vilka tillstyrkts eller lämnats utan erinran vid remissbehandlingen föreslår föredraganden att straffen ändras från dagsböter till penningböter för överträdelse av förbud i vissa fall mot körning i terräng med terrängfordon och motorfordon enligt terrängkörningslagen (1975:1313), förbud mot brukande av oskattat eller oförsäkrat fordon enligt vägtrafikskattelagen (1973:601) och trafikskadelagen (1975:1410).

Utskottet tillstyrker de mot den angivna bakgrunden föreslagna ändringarna i nämnda lagar, vilka också föreslås träda i kraft den 1 januari 1987.

Upphävande av det särskilda straffet för att gå mot rött ljus

Den som bryter mot förbud enligt 7 § första stycket VTK att gå mot rött ljus i gångsignal för gående döms enligt 164 § första stycket VTK till böter (50 kr. enligt RÅ:s beslut om ordningsbot för vissa brott, SFS 1981:716). Alternativt kan överträdelse av förbudet medföra dagsböter för vårdslöshet i trafik enligt 1 § första stycket trafikbrottslagen.

Fråga om att upphäva det särskilda straffet enligt VTK för att gå mot rött ljus togs upp i RÅ:s ovannämnda rapport och kom sedan att behandlas vid en översyn inom kommunikationsdepartementet av sanktionssystemet enligt vägtrafikförfattningarna. Denna översyn resulterade år 1985 i promemorian (Ds K 1985:8) Sanktioner i vägtrafiklagstiftningen med förslag om avkriminalisering av vissa förfaranden som för närvarande är straffbara, bl. a. överträdelse av förbudet att gå mot rött ljus. Promemorian har remissbehandlats.

Föredraganden framhåller att han i överensstämmelse med förslag i promemorian och i likhet med flertalet remissinstanser anser att det särskilda straffet för att gå mot rött ljus nu bör upphävas och anmäler avsikt att lägga fram förslag till regeringen om detta. Han anför som motivering bl. a. att det är allmänt känt att efterlevnaden av regeln är mycket dålig och att en effektiv övervakning av efterlevnaden av regeln i praktiken knappast är möjlig att uppnå.

Utskottet har med anledning av en motion i det i oktober i år avgivna och av riksdagen godkända betänkandet TU 1986/87:1 uttalat att skäl talar för att straffsanktionen för överträdelse av förbudet att gå mot rött ljus upphävs.

Utskottet har således inte något att erinra mot att det särskilda straffet för att gå mot rött ljus tas bort.

Utskottet hemställer

1. beträffande *föreslagna lagändringar*

att riksdagen antar de i proposition 1986/87:34 framlagda och i bilaga till betänkandet redovisade förslagen till

- a) lag om ändring i lagen (1978:234) om trafiknämnd,
- b) lag om ändring i lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,
- c) lag om ändring i terrängkörningslagen (1975:1313),
- d) lag om ändring i vägtrafikskattelagen (1973:601),
- e) lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410),

2. beträffande *upphävande av det särskilda straffet för att gå mot rött ljus*

att riksdagen lämnar utan erinran vad föredragande departementschefen härom anfört i propositionen.

Stockholm den 4 december 1986

På trafikutskottets vägnar

Kurt Hugosson

Närvarande: Kurt Hugosson (s), Rolf Clarkson (m), Olle Östrand (s), Per Stenmarck (m), Rune Johansson (s), Hugo Bergdahl (fp), Görel Bohlin (m), Sten-Ove Sundström (s), Agne Hansson (c), Viola Claesson (vpk), Ingrid Andersson (s), Yngve Wernersson (s), Ingrid Hasselström Nyvall (fp), Bo Nilsson (s) och Marianne Jönsson (c).

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1978:234) om trafiknämnd

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1978:234) om trafiknämnd skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En trafiknämnds beslut enligt 1 § får överklagas hos länsstyrelsen genom besvär.

Länsstyrelsens beslut får överklagas hos regeringen genom besvär.

Vägverket, trafiksäkerhetsverket och polismyndigheterna får överklaga trafiknämndens eller länsstyrelsens beslut enligt 1 §.

Regeringen får föreskriva om inskränkningar i rätten att överklaga beslut enligt 1 §.

⁴ Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. I fråga om överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

¹ Senaste lydelse 1984:880.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om vägtrafikant, som med eller utan skuld haft del i uppkomsten av trafikolycka, genom att avlägsna sig från olycksplatsen undandraget sig att i mån av förmåga medverka till de åtgärder, vartill olyckan skäligen bör föräntas, eller om han undandraget sig att uppgiva namn och hemvist eller lämna upplysningar om händelsen, döms till fängelse i högst ett år eller böter.

Föreslagen lydelse

5 §¹

Om en vägtrafikant, som med eller utan skuld haft del i uppkomsten av en trafikolycka, genom att avlägsna sig från olycksplatsen undandrar sig att i mån av förmåga medverka till de åtgärder, vartill olyckan skäligen bör föräntas, eller om han undandrar sig att uppgiva namn och hemvist eller att lämna upplysningar om händelsen, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Är brottet med hänsyn till omständigheterna att anse som grovt, döms till fängelse i högst ett år.

¹ Senaste lydelse 1975:611.

Bestämmelserna i första stycket gäller även den som för spårvagn och den som annorstädes än på väg för motordrivet fordon.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller även den som för spårvagn och den som annorstädes än på väg för motordrivet fordon.

TU 1986/87:9

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

3 Förslag till

Lag om ändring i terrängkörningslagen (1975: 1313)

Härigenom föreskrivs att 4 § terrängkörningslagen (1975: 1313) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 1 § första stycket 1 eller 2 eller mot förbud eller föreskrift som har meddelats med stöd av lagen dömes till böter, om ej gärningen är ringa.

Föreslagen lydelse

4 §

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot 1 § första stycket 1 eller 2 eller mot förbud eller föreskrift som har meddelats med stöd av lagen döms till böter, högst ettusen kronor, om ej gärningen är ringa.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

4 Förslag till

Lag om ändring i vägtrafikskattelagen (1973: 601)

Härigenom föreskrivs att 34 § vägtrafikskattelagen (1973: 601)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Brukas ett fordon i strid mot 16 § eller 21 § första stycket 2 sedan fordonets registreringsskyltar har tagits om hand enligt 33 a §, döms ägaren till böter eller fängelse i högst sex månader.

Till samma straff döms ägaren till ett avställt fordon som brukas, om fordonets registreringsskyltar har tagits om hand enligt 33 a § och brukandeförbud skulle ha gällt för fordonet enligt 16 § eller 21 § första stycket 2 om fordonet hade varit skattepliktigt.

Brukas i annat fall ett fordon i strid mot 16 eller 21 §, döms ägaren till böter.

Föreslagen lydelse

34 §

Brukas i annat fall ett fordon i strid mot 16 eller 21 §, döms ägaren till böter, högst ettusen kronor.

Visar ägaren att han iakttagit vad som ankommit på honom för att hindra att fordonet brukades är han fri från ansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

¹ Lagen omtryckt 1984: 256. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 869.

Lag om ändring i trafikskadelagen (1975: 1410)

Härigenom föreskrivs att 33 § trafikskadelagen (1975: 1410)¹ skall ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Saknas föreskriven trafikförsäkring när motordrivet fordon som ej är registrerat i bilregistret eller som är avställt brukas i trafik här i landet av den försäkringspliktige eller av annan med dennes tillstånd, döms den försäkringspliktige till böter.

*Föreslagen lydelse*33 §²

Saknas föreskriven trafikförsäkring när motordrivet fordon som ej är registrerat i bilregistret eller som är avställt brukas i trafik här i landet av den försäkringspliktige eller av annan med dennes tillstånd, döms den försäkringspliktige till böter, högst ettusen kronor.

Fortsätter den försäkringspliktige under tid då han står under åtal för förseelse som avses i första stycket att begå sådan förseelse, skall vad han har gjort sig skyldig till före varje åtal anses som särskilt brott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

¹ Lagen omtryckt 1977: 949.

² Senaste lydelse 1983: 309.